

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบวิธีการวัดมูลค่ายุติธรรมของรายการทางบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีไทย(Thai Accounting Standard: TAS) มาตรฐานการบัญชีประเทศสหรัฐอเมริกา(Statement of Financial Accounting Standard: SFAS)และมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ(International Accounting Standard: IAS) โดยศึกษาจากมาตรฐานการบัญชีจำนวน 6 มาตรฐาน ได้แก่ TAS 30 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธนาคารและสถาบันการเงินที่คล้ายคลึงกัน TAS 32 เรื่อง การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทางการเงิน TAS เรื่อง การบัญชีสำหรับกิจการที่ดำเนินธุรกิจเฉพาะด้านการลงทุน TAS เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน SFAS 157 Fair Value Measurements และIAS 39 Financial Instrument :Recognition and Measurement เพื่อให้ทราบถึงความเหมือนและความแตกต่าง รวมทั้งศึกษาจากงบการเงินของสถาบันการเงินที่จัดทำงบการเงินภายใต้มาตรฐานการบัญชีที่แตกต่างกันจำนวน 6 งบการเงิน

ผลการศึกษาพบว่าคำนิยามของมูลค่ายุติธรรมตาม TAS และ IAS 39 มีความเหมือนกันในการให้ความสำคัญกับรายการที่เป็นอิสระต่อกันของผู้มีความรอบรู้ในรายการที่ทำการแลกเปลี่ยน ในขณะที่ SFAS 157 และ IAS 39 ได้กำหนดให้ราคาโอนออก (Exit Price) ให้เป็นตัวแทนของมูลค่ายุติธรรมตามคำนิยาม แต่ TAS ไม่ได้มีการกำหนดไว้

การวัดมูลค่ายุติธรรมเริ่มแรกของรายการทางบัญชี มาตรฐานการบัญชีที่ทำการศึกษานั้นทั้งหมดกำหนดให้ใช้ราคาตลาดในตลาดซื้อขายคล่องของรายการเพื่ออ้างอิงในการกำหนดมูลค่ายุติธรรม หากไม่มีราคาในตลาดซื้อขายคล่องก็ได้กำหนดให้ใช้ราคาอ้างอิงอื่นตามเทคนิควิธีที่กำหนดไว้ในแต่ละมาตรฐาน

เรื่องเทคนิควิธีในการวัดมูลค่ายุติธรรม TAS ได้ให้ตัวอย่างข้อมูลอ้างอิงอื่นที่สามารถหาได้ในการกำหนดมูลค่ายุติธรรมของรายการ ส่วน IAS 39 ได้กำหนดให้รวบรวมข้อมูลปัจจัยอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องและให้ใช้เทคนิควิธีการคำนวณทางเศรษฐศาสตร์โดยอ้างอิงข้อมูลในตลาดให้มากที่สุด ในขณะที่ SFAS 157 ได้กำหนดแนวคิดที่ครอบคลุมเทคนิควิธีโดยทั่วไป คือ ราคาตลาดที่ควรจะเป็นของรายการที่คำนวณ ผลประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคตและแนวคิดด้านราคาเปลี่ยนแปลง

ในการจัดลำดับชั้นในการวัดมูลค่ายุติธรรม SFAS 157 ได้กำหนดลำดับชั้นไว้ 3 ลำดับชั้น คือ ชั้นที่ 1 ให้ใช้ราคาตลาดของรายการเพื่อกำหนดให้เป็นมูลค่ายุติธรรม ชั้นที่ 2 ให้ใช้ข้อมูลที่เกิดขึ้นได้และเกี่ยวข้องโดยตรงที่หาได้ของรายการนั้น (Observable Inputs) หรือ รายการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เพื่อกำหนดมูลค่ายุติธรรม ชั้นที่ 3 ให้ใช้เทคนิควิธีในการวัดมูลค่ายุติธรรม โดยกำหนดจากข้อมูลที่มีผลกระทบต่อมูลค่ายุติธรรมของรายการที่ทำการวัดมูลค่าหรือปัจจัยอื่นที่อาจมีซึ่งไม่สามารถสังเกตได้ (Unobservable Inputs) เพื่อกำหนดมูลค่ายุติธรรม ในขณะที่ TAS และ IAS 39 ได้กำหนดลำดับชั้นในการวัดมูลค่ายุติธรรมไว้ 3 ลำดับชั้น เหมือน SFAS 157 แต่ไม่มีข้อกำหนดเรื่องลักษณะของข้อมูลที่น่ามาใช้ในการอ้างอิงเหมือนกับ SFAS 157 กำหนดไว้

ราคาในตลาดซื้อขายคล่องของรายการทางบัญชีเป็นปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดมูลค่ายุติธรรมของรายการ หากไม่มีราคาในตลาดซื้อขายคล่องหรือราคาในตลาดซื้อขายคล่องไม่สามารถใช้ได้ มาตรฐานการบัญชีที่ทำการศึกษากำหนดให้หาข้อมูลอื่นที่สามารถหาได้เพื่อใช้อ้างอิงมูลค่ายุติธรรม หากไม่สามารถหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยตรงได้ ก็มีข้อกำหนดให้ใช้เทคนิควิธีในการคำนวณมูลค่ายุติธรรมของรายการที่ต้องการวัดมูลค่า

ในเรื่องการเปิดเผยข้อมูล TAS และ SFAS 157 ได้กำหนดให้กิจการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการที่ใช้วัดมูลค่ายุติธรรม ข้อสมมุติฐานที่ใช้ในแต่ละวิธี รวมถึงกำหนดให้มีการแสดงรายการในหมายเหตุประกอบงบการเงินที่แสดงให้เห็นถึงมูลค่ายุติธรรม หรือในตลาดของเครื่องมือทางการเงินและเงินลงทุนของกิจการที่บันทึกอยู่ในงบการเงินหากในงบการเงินได้แสดงมูลค่าของเครื่องมือทางการเงินและเงินลงทุนไว้เป็นราคาอื่น นอกจากนั้น SFAS 157 ได้กำหนดให้กิจการเปิดเผยข้อมูลถึงลำดับชั้นที่ใช้ในการวัดมูลค่ายุติธรรมของแต่ละรายการ โดยแสดงรายการจัดประเภทเครื่องมือทางการเงินและเงินลงทุน ที่วัดมูลค่ายุติธรรมในแต่ละลำดับชั้นออกจากกัน สำหรับ IAS 39 ไม่ได้มีการกำหนดเรื่องการเปิดเผยข้อมูลไว้ แต่ได้กำหนดไว้ใน IFRS 7

This independent study aims at comparing the measurements of fair value under the Thai Accounting Standards (TAS), the US Statement of Financial Accounting Standard (SFAS) and the International Accounting Standard (IAS). The study was based on six accounting standards including TAS No. 30: Disclosures in the Financial Statements of Banks and Similar Financial Institutions, TAS No. 32: Financial Instruments: Disclosure and Presentation, TAS subject Accounting for Investment Companies, TAS subject Accounting for Certain Investments in Debt and Equity Securities, the US Statement of Financial Accounting Standard No. 157: Fair Value Measurements (SFAS 157) and International Accounting Standard – IAS 39: Financial Instrument: Recognition and Measurement. This comparative study aims to discover the similarities and differences among those standards. The study also investigated six financial statements of the financial institutions prepared under differences Accounting Standards.

The study results show that the definitions of 'fair value' in Thailand Accounting Standards (TAS) and IAS 39 are similar in terms of the recognition of independent transactions of a person acknowledged the transaction. Whereas SFAS 157 and IAS 39 define 'Exit Price' as a representative of the defined 'Fair Value', TAS dose not exhibit such a definition.

Regarding fair value measurements in the beginning of accounting transactions, all accounting standards use quoted price in an active market to be the reference for deciding a fair value. If there is no quoted price in the active market, each accounting standard will use its owned technique.

Fair value measurement technique, TAS provides other references which can be used for specifying fair value of a transaction. IAS 39 requires the collection of related factors and the use of economic calculation techniques based on referent information available in the market. SFAS 157 specifies a market approach, income approach and cost approach to check fair value from each measurement technique.

Fair value hierarchy, SFAS 157 specifies the three level of fair value measurements as follows: Level 1) use quoted price in active markets for identical transactions to define a fair value; step 2) use observable inputs or other similar transactions to define a fair value; step 3) use assumptions developed based on the best information available or unobservable inputs to define a fair value. TAS and IAS 39 specific three level of fair value measurement the same as SFAS 157, but not define about inputs information.

Quoted price in an active market for an accounting transaction is the main reference for defining the transaction's fair value. If there is no quoted price in active markets or the price is not usable, all accounting standards studied here require other referent information which can be used to define the fair value. If directly related information is not available, calculation techniques for the transaction's fair value are allowed.

Regarding information disclosures, TAS and SFAS 157 require companies to disclose their methods used in the measurements of fair value and hypotheses of using each method. The two standards also require companies to present transactions in notes to financial statements where fair values are shown, or in financial instruments and companies' investments recorded in the financial statements where other values are shown. In addition, SFAS 157 requires companies to disclose which level of fair value measurement is used for each transaction. In IAS 39, the aspect of information disclosure is not stated, but it is identified in IFRS 7.